

Sygn.akt III AUa 968/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka

Sędziowie: SO del. Elżbieta Rostół (spr.)

SA Bohdan Bieniek

Protokolant: Emilia Janucik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 marca 2016 r. w B.

sprawy z odwołania J. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek apelacji J. N.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 czerwca 2015 r. sygn. akt III U 290/14

oddala apelację.

sygn. akt III AUa 968/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14.04.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił J. N. prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 13.03.2014 r. L. N. ponieważ w dacie zgonu nie spełniał on warunków do przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy - w dziesięcioleciu przed datą zgonu tj. 13.03.2004 r. do 12.03.2004 r. nie udowodnił wymaganych 5-ciu lat ubezpieczenia a jedynie 3 lata 6 miesięcy i 5 dni. Łączny okres jego ubezpieczenia wynosi 26 lat, 11 miesięcy i 4 dni i tyle samo wynosi okres składkowy.

W odwołaniu od tej decyzji J. N. wносиła o jej uchylenie, ustalenie daty powstania niezdolności do pracy zmarłego męża L. N. i przyznanie prawa do renty rodzinnej. Wskazywała, że jej zmarły mąż już od 2003 r. był chory, ciężko uzależniony od alkoholu. Pomimo choroby spożywał alkohol w dużych ilościach. W styczniu 2007 r. jego stan zdrowia znacznie pogorszył się. W listopadzie 2007 r. przyjęto go do szpitala. Po ponad dwutygodniowym leczeniu wypisano w stanie zdrowia ustabilizowanym. Lekarze twierdzili, że nie jest on w stanie pracować. Zdaniem odwołującej w tamtym czasie L. N. był całkowicie niezdolny do pracy, winien uzyskać prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, uzasadniając jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 25.06.2015 r. oddalił odwołanie. Wskazał, że zgodnie z treścią art. 65 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Stosownie do treści art. 65 ust.2 tej ustawy, przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

Powołał przepis art. 57 i 58 tej ustawy celem wskazania warunków, od spełnienia których uzależnione jest prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy ustalił, że L. N. urodził się (...) Jego łączny okres składkowy i nieskładkowy wynosi 26 lat, 11 miesięcy i 4 dni. Do dnia śmierci (13.03.2014 r.) nie ma 30-letniego okresu składkowego choćby dlatego, że od 4.05.1981 r. do 25.08.1983 r.; od 24.09.2004 r. do 21.01.2007 r., od 18.03.2011 r. do 22.06.2011 r. i od 25.09.2011 r. do 14.04.2013 r. pozostawał bez zatrudnienia i prawa do zasiłku dla bezrobotnych. Okres od rozpoczęcia przez niego pracy zawodowej tj. od 1.08.1979 r. do dnia śmierci tj. 13.03.2014 r. wynosi 34 lata 7 miesięcy i 13 dni, z tego okres, bez zatrudnienia i zasiłku dla bezrobotnych, to 6 lat 3 miesiące i 26 dni. Sąd Okręgowy wskazał, że L. N. nie legitymował się ani w ostatnim dziesięcioleciu przed datą powstania niezdolności do pracy ani przed śmiercią co najmniej pięcioletnim okresem składkowym i nieskładkowym. Biegli sądowi - lekarze z zakresu chorób wewnętrznych dr n. med. Z. H., psychiatrii J. M., z zakresu medycyny pracy D. M. i biegła sądowa z zakresu psychiatrii A. C., w sporządzonej opinii rozpoznali u zmarłego L. N. przewlekłą chorobę alkoholową, marskość wątroby niewyrównaną i nagle zatrzymanie krążenia. Uznali, że schorzenia te i stopień ich zaawansowania spowodowały częściową niezdolność do pracy od 30.07.2012 r., a całkowitą niezdolność do pracy od 5.10.2012 r. na stałe. Data częściowej niezdolności do pracy - 30.07.2012 r., wynika z rozpoznania u L. n. początkowych zmian organicznych w przebiegu uzależnienia od alkoholu. Z tą datą można dopiero rozpatrywać ewentualne prawo do renty L. N. z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy wskazał na wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14.03.2007 r. III UK 130/06, z dnia 12.01.2010 r. I UK 204/09 i z dnia 24.02.2010 r. II UK 191/09, z których wynika, że w sprawie o świadczenie rentowe to ustalenia biegłych lekarzy sądowych dostarczają sądowi wiedzy specjalistycznej, koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenia rentowe, w tym rodzaju występujących schorzeń, stopnia ich zaawansowania i nasilenia związanych z nimi dolegliwości. Kierując się powyższym, sąd pierwszej instancji podzielił opinię biegłych sądowych, gdyż opinia ta jest jednoznaczna w swojej wymowie i biegli należycie ją umotywowali.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że okresy zatrudnienia L. N. w okresie ostatniego dziesięciolecia od daty powstania częściowej niezdolności do pracy to zatrudnienie od 30.07.2002 r. do 30.11.2002 r. i od 1.04.2003 r. do 15.08.2003 r. w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym (...) w S., od 1.05.2004 r. do 23.08.2004 r. w Przedsiębiorstwie (...) w S., od 22.01.2007 r. do 23.05.2007 r. w Spółce (...) w S., od 17.12.2007 r. do 31.01.2008 r. w Przedsiębiorstwie (...) w S., od 12.08.2008 r. do 27.11.2008 r. w Spółce (...) w S., od 1.06.2009 r. do 16.03.2011 r. w Przedsiębiorstwie (...) w S. i od 15.04.2013 r. do 13.08.2013 r. w Przedsiębiorstwie (...) SA w S.. Ponadto L. N. pracował też od 1.04.2004 r. do 30.04.2004 r. na umowę agencyjną w Przedsiębiorstwie (...) – w S.. Okresy pozostawania na zasiłku dla bezrobotnych to okresy od 11.12.2002 r. do 31.03.2003 r., od 21.08.2003 r. do 9.11.2003 r., od 2.12.2003 r. do 31.03.2004 r. i od 23.06.2011 r. do 23.09.2011 r. Innych okresów składkowych bądź nieskładkowych od 30.07.2002 r. L. N. nie posiadał. Zatem w ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem i częściowej i całkowitej niezdolności do pracy posiadał on okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 4 lat, 8 miesięcy i 15 dni a w dziesięcioleciu przed śmiercią posiadał okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 3 lat, 6 miesięcy i 5 dni. W związku z czym pomimo stwierdzonej niezdolności do pracy L. N. nie był on uprawniony do renty.

Sąd Okręgowy wskazał, że nawet gdyby odwołująca faktycznie pozostawała z L. N. we wspólności małżeńskiej, co jest stosownie do art. 70 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych koniecznym warunkiem otrzymania przez wdowę prawa do renty rodzinnej, takiej renty rodzinnej z powodów wyżej wskazanych, nie może otrzymać po mężu. Na okoliczności istniejącej wspólności małżeńskiej zeznały w sprawie córki odwołującej L. W. i A. Ź. oraz osoby obce - W. B. i M. G.. Z zeznań tych wynika, że L. N. bardzo źle traktował swoją żonę. Nadużywał alkoholu i znęcał się nad nią, za co został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 15.06.2011 r. sygn.

akt VII K 270/11. Odwołująca jednak nie opuściła go. Znosiła jego zachowanie i tak układała życie aby było to dla niej z jak najmniejszymi negatywnymi następstwami. Akta dozoru kuratorskiego potwierdziły zaś poprawę zachowania L. N. w trakcie biegu wykonania kary pozbawienia wolności. W konkluzji oceny resocjalizacji kuratora sądowego z dnia 30.06.2013 r. wynikało, że L. N. przez ostatni okres czasu nie spożywał alkoholu, poprawił stosunki z żoną zamieszkując z nią i kontynuował terapię w poradni odwykowej. Zatem więź małżeńska istniała. Mając jednak na uwadze brak możliwości uzyskania renty przez samego L. N., Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła J. N. skarżąc je w całości oraz zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego t.j.:

1. art. 5 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 i art. 4 pkt ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez nieprawidłową ich wykładnię polegającą na przyjęciu, że prawo do świadczeń ubezpieczeniowych uzależnione jest od opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, w sytuacji gdy zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury zaliczenie okresów zatrudnienia do nabycia uprawnień emerytalnych i rentowych nie jest uzależnione od zgłoszenia osoby zatrudnionej do ubezpieczenia społecznego i opłacenia składek;
2. art. 65 w związku z art. 57 i art. 58 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną ich wykładnię polegającą na przyjęciu, że L. N. w dniu śmierci, tj. 13 marca 2014 r. nie spełniał warunków przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy określonych w tych przepisach, w sytuacji gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że w dacie śmierci ww. świadczenie przysługiwało mu, a zmarły spełniał ustawowe warunki jego przyznania;
3. art. 65 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że przesłanki prawa do renty rodzinnej określone w tym przepisie nie mają charakteru alternatywnego i do uzyskania tego świadczenia konieczne jest spełnienie wszystkich przesłanek określonych w nim, w sytuacji, gdy użyty tam spójnik "lub" oznacza, że do nabycia prawa do renty rodzinnej wystarczy spełnienie jednej z alternatywnych przesłanek;
4. art. 65 ust. 1 w/w ustawy przez niedokonanie wykładni przepisu w sprawie o przyznanie renty rodzinnej i uznanie, że zmarły ma spełniać przesłanki do przyznania renty na dzień złożenia wniosku po jego śmierci, podczas gdy wykładnia językowa przepisu wskazuje wyraźnie, że przesłanki te zmarły ma spełniać na chwilę śmierci;
5. art. 58 ust. 4 w związku z art. 116 ust. 1 i art. 186 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy przez zastosowanie do oceny przesłanek, czy osoba zmarła przed wejściem w życie tego przepisu spełniała warunki do przyznania renty, podczas gdy przepis ten nie mógł mieć zastosowania do oceny przesłanek z chwili, kiedy jeszcze nie obowiązywał;
6. art. 65 ust. 1 w związku z art. 100 ust. 1 w/w ustawy przez przyjęcie, że ustawa nie zawiera przepisów wskazujących na chwilę powstania warunków do przyznania świadczenia, podczas gdy z przepisów tych wynika wyraźnie, że w przypadku renty rodzinnej, prawo do tego świadczenia powstaje z chwilą śmierci osoby spełniającej warunki do jej przyznania;
7. art. 100 ust. 1 w związku z art. 116 ust. 1 w/w ustawy przez uznanie, że wykładnia tych przepisów pozwala na przyjęcie tezy, że postępowanie o przyznanie prawa do świadczeń określonych w ustawie wszczyna się na wniosek, podczas gdy przepisy te należy interpretować niezależnie, wobec czego odróżnia się i traktuje niezależnie chwilę powstania prawa do danego świadczenia z chwilą złożenia wniosku o realizację tego prawa;
8. art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na dokonaniu tej oceny z całkowitym pominięciem części przeprowadzonych dowodów i sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, przez przyjęcie, że zmarły L. N. mógł świadczyć pracę bądź ją utrzymać w dziesięcioleciu przed uznaniem go za całkowicie niezdolnego do pracy w sytuacji gdy jego choroba alkoholowa uniemożliwiała mu jej podjęcie i skuteczne znalezienie, a tym bardziej otrzymanie zatrudnienia,

9. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niedokonanie przez Sąd oceny dowodów, na podstawie których przeprowadził on rekonstrukcję stanu faktycznego w sprawie niniejszej, tj. brak szczegółowego wskazania w treści uzasadnienia, którym dowodom Sąd dał wiarę a którym odmówił wiarygodności, co w konsekwencji uniemożliwia dokonanie oceny poprawności toku wyводу i rozumowania Sądu I instancji, które doprowadziły do wydania zaskarżonego wyroku.

Mając na uwadze powyższe wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w tym także zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że prawo do renty rodzinnej po zmarłym L. N. przysługuje J. N.

ewentualnie

2. uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu I Instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania;

3. zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów procesu za I i II instancję, w tym ewentualnych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja nie jest zasadna. Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia Sądu Okręgowego co do opisanego stanu faktycznego, jak również podziela ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd Okręgowy dokonał również trafnej interpretacji przepisów, mających zastosowanie w niniejszej sprawie. Powyższe czyni zbytecznym ponowne przytaczanie ustaleń oraz szczegółowych rozważań zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5.11.1998 r., I PKN 339/98, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22.04.1997 r., II UKN 61/97).

Istota sporu w niniejszym postępowaniu sprowadzała się do ustalenia czy J. N. spełnia warunki do otrzymania renty rodzinnej po zmarłym mężu L. N.. Instytucja renty rodzinnej jest uregulowana w treści ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) zwanej dalej ustawą emerytalną. Renta rodzinna jest świadczeniem pochodnym, które przysługuje z racji utraty żywiciela, a jej zasadniczą funkcją jest rekompensata dochodów utraconych w związku ze śmiercią ubezpieczonego. Jednym z rodzajów ryzyka ubezpieczeniowego jest utrata żywiciela. Śmierć osoby ubezpieczonej powoduje utratę środków utrzymania członków jej rodziny pozostających na jej utrzymaniu. Utrata żywiciela powoduje przeniesienie obowiązku dostarczania środków utrzymania, który spoczywał na zmarłym ubezpieczonym na ubezpieczenie rentowe, jeżeli zostaną spełnione ku temu ustawowe przesłanki. Zatem renta rodzinna jest świadczeniem, które ma zrekompensować najbliższemu ubezpieczonego utratę środków utrzymania. Zgodnie z treścią art. 65 ustawy emerytalnej renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki do uzyskania jednego z tych świadczeń. Stosownie do treści art. 67 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, do renty rodzinnej uprawniony jest małżonek (wdowa i wdowiec). Bezspornie zmarły 13.03.2014 r. L. N. nie miał ustalonego prawa do emerytury lub renty. Ponadto, ze względu na jego wiek w chwili śmierci (53 lata) nie miał on również możliwości nabycia uprawnień emerytalnych. Pozostawała zatem do rozstrzygnięcia kwestia spełnienia przez zmarłego przesłanek uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż tylko powyższe warunkowało przyznanie wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej. Zgodnie z treścią art. 57 ust. 1 ustawy emerytalnej, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełniał łącznie następujące warunki: 1. jest niezdolny do pracy, 2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, 3. niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w tym przepisie albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Ponadto w myśl ust. 2 tego przepisu, wymogu ustanowionego w ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Zgodnie z art. 65 ust. 2 tej ustawy przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy. W przypadku zmarłego L. N., który posiadał okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 26 lat, 11 miesięcy i 4 dni, do uznania, że spełnia on warunki przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy

niezbędne było wykazanie, iż ma on wymagany okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej. Zgodnie z treścią art. 58 ust. 1 pkt 5 tej ustawy warunek ten uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat, jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Stosownie do treści art. 58 ust. 2 tej ustawy okres ten powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Wobec powyższego kwestią wymagającą wyjaśnienia w niniejszej sprawie była ocena stanu zdrowia zmarłego L. N., a w szczególności ustalenie czy był on niezdolny do pracy za życia, jeżeli tak to od kiedy.

Na tę okoliczność Sąd Okręgowy zasadnie dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych – lekarzy z zakresu chorób wewnętrznych, psychiatrii i medycyny pracy oraz dowód z opinii biegłego psychologa. W ocenie Sądu Apelacyjnego sąd pierwszej instancji właściwie ustalił datę powstania częściowej niezdolności do pracy L. N. od 30.07.2012 r. i całkowitej niezdolności do pracy od 5.10.2012 r. w oparciu o opinię biegłych sądowych, w szczególności złożone na k. 80-81 uzupełnienie opinii. Opinia została sporządzona przez biegłych, których kwalifikacje oraz doświadczenie nie budzą wątpliwości, o specjalnościach odpowiadającej schorzeniom rozpoznanym u zmarłego ubezpieczonego. Opinia jest fachowa, logiczna oraz należycie uzasadniona. Podstawą wydania były dowody obiektywne, powyższa opinia została bowiem sporządzona w oparciu o dogłębną analizę dokumentacji medycznej oraz akta sprawy. Biegli wyjaśnili wątpliwości dotyczące daty powstania niezdolności do pracy ubezpieczonego, mając na uwadze również dokumentację złożoną na etapie postępowania sądowego. Opinia zawiera zgodny wniosek o momencie powstania niezdolności do pracy u zmarłego ubezpieczonego. Mając powyższe na względzie należało przychylić się do stanowiska sądu pierwszej instancji, że częściowa niezdolność do pracy zmarłego powstała u niego 30.07.2012 r. a więc od daty hospitalizacji po wielodniowym ciągu alkoholowym, kiedy to rozwinęło się pełnoobjawowe majaczenie alkoholowe. Od tej daty L. N. był częściowo niezdolny do pracy z powodu początkowych zmian organicznych w ośrodkowym układzie nerwowym w przebiegu zespołu uzależnienia od alkoholu. Zmiany te zostały potwierdzone badaniem testami psychologicznymi 16.08.2012 r. i udokumentowane w historii choroby z pobytu w szpitalu. Wynik uzyskany w Teście Pamięci Wzrokowej B. wskazywał na podejrzenie nabytego obniżenia funkcji poznawczych ośrodkowego układu nerwowego.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że sąd pierwszej instancji nie dopuścił się naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, w toku którego zgromadził dowody, które następnie poddał wszechstronnej, wnikliwej ocenie, nie przekraczając przy tym granic swobodnej oceny dowodów zakreślonych w przepisie art. 233 § 1 k.p.c. Podkreślić należy, że opinia biegłych podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz co odróżnia ją pod tym względem od innych środków dowodowych, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłych, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. W ocenie sądu drugiej instancji, opisane kryteria zostały uwzględnione przez Sąd Okręgowy i dlatego brak jest podstaw do kwestionowania przeprowadzonej przez ten sąd oceny dowodów.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie sposób również przypisać sądowi pierwszej instancji naruszenia przepisu art. 328 § 2 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury obraza art. 328 § 2 k.p.c. przepisu może mieć miejsce jedynie wówczas, gdy uzasadnienie skarżonego wyroku, nie posiadając wszystkich koniecznych elementów wskazanych w tym unormowaniu lub zawierając oczywiste braki w tym zakresie, uniemożliwia dokonanie kontroli apelacyjnej (por. wyroki SN z 09.03.2006 r., I CSK 147/05, LEX nr 190753, z dnia 17.03.2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971, z dnia 22.05.2003 r., II CKN 121/01, LEX nr 137611). W niniejszej sprawie powyżej wskazane okoliczności nie zaistniały, a uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia umożliwiało poddanie go kontroli instancyjnej dokonywanej w ramach rozpoznania zarzutów apelacji.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych stawianych przez skarżącą podkreślić należy, że sąd pierwszej instancji nie wydał orzeczenia z naruszeniem wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego.

Pierwszy z postawionych zarzutów polegający na naruszeniu art. 5 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 i art. 4 ustawy emerytalnej uznać należy za bezzasadny bowiem wszystkie okresy składkowe i nieskładkowe, którymi legitymował się

L. N. zostały uwzględnione w jego stażu ubezpieczeniowym. Na rozprawie apelacyjnej skarżąca wyraźnie to przyznała, wskazując, że nie pominięto żadnego z tych okresów.

Przechodząc do analizy zarzutów związanych z naruszeniem przepisów art. 65, 57 oraz 58 ustawy emerytalnej podnieść należy, że również w tej materii sąd odwoławczy nie dopatrył się uchybień poczynionych przez Sąd Okręgowy. Przytoczone we wcześniejszej części uzasadnienia przepisy prawa wskazują bowiem wprost jakie warunki muszą być spełnione łącznie dla uzyskania prawa do przyznania renty rodzinnej. Nie sposób przyznać racji apelującej, że zaistniały one w przedmiotowej sprawie. Załączona bowiem w poczet materiału dowodowego dokumentacja w połączeniu z zeznaniami świadków a przede wszystkim opinią biegłych wskazują wprost, że L. N. dopiero z dniem 30.07.2012 r. mógł zostać uznany za częściowo niezdolnego do pracy. Oznacza to, że zmarły w dziesięcioleciu przed datą zgonu wykazał się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 3 lat, 6 miesięcy i 5 dni zaś w dziesięcioleciu przed datą powstania częściowej niezdolności do pracy okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 4 lat, 8 miesięcy i 15 dni. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługiwały na uwzględnienie również stawiane zarzuty dotyczące naruszenia art. 58 ust. 4 związku z art. 116 ust. 1 i art. 186 ust. 2 pkt 1, art. 65 ust. 1 w związku z art. 100 ust. 1 oraz art. 100 ust. 1 w związku z art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej. Apelująca zarzucała, że Sąd Okręgowy niezasadnie zastosował regulację zawartą w art. 58 ust. 4 w/w ustawy wskazując, iż nie mógł ona mieć zastosowania do oceny przesłanek, ponieważ jeszcze nie obowiązywał. Apelująca podniosła również, iż art. 65 ust. 1 oraz art. 100 ust. 1 i art. 116 ust. 1 ustawy wskazując, że w przypadku renty rodzinnej, prawo do tego świadczenia powstaje z chwilą śmierci osoby spełniającej warunki do jej przyznania, a niezasadnym jest uznanie i w konsekwencji przyjęcie, iż postępowanie o przyznanie prawa do świadczeń określonych w ustawie wszczyna się na wniosek.

Koniecznym jest zaznaczyć w tym miejscu, że sprawy o podobnym stanie faktycznym były przedmiotem rozpoznania Sądu Najwyższego. Orzecznictwo jest w tej materii jednoznaczne i bezsprzecznie prowadzi do wniosków wskazujących na bezzasadność powyższych twierdzeń. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 listopada 2013 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt I UK 171/13 wskazał bowiem, że: „Wniosek o rentę rodzinną podlega rozpoznaniu według stanu prawnego obowiązującego w dacie jego złożenia, chyba że z regulacji szczególnych lub intertemporalnych wynika, że mogą być stosowane inne zasady. Art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest regulacją szczególną w powyższym rozumieniu w odniesieniu do określenia stanu prawnego właściwego przy rozpoznawaniu wniosku o rentę rodzinną w tej jego części, która obejmuje badanie uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury osoby zmarłej. Zgodnie z tym przepisem przy ustalaniu uprawnień do renty rodzinnej po osobie, która w chwili śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, oceny spełnienia przez nią warunków wymaganych do uzyskania jednego z tych świadczeń, dokonuje się według stanu prawnego obowiązującego w dacie jej śmierci. Oznacza to, że nie uwzględnia się zmian stanu prawnego, w zakresie nabywania uprawnień do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, dokonanych po śmierci żywiciela, chyba że przepisy intertemporalne w ramach nowelizacji przewidują inne rozwiązania. Wniosek o rentę rodzinną w pozostałej części, dotyczącej warunków stawianych ubiegającym się o to świadczenie członkom rodziny, podlega rozpoznaniu według przepisów w brzmieniu obowiązującym w dacie jego zgłoszenia, chyba że co innego wynika z przepisów szczególnych”. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wskazał: „Obowiązujący od dnia 23 września 2011 r. przepis art. 58 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie ma zastosowania przy dokonywanej dla potrzeb ustalenia uprawnień do renty rodzinnej ocenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy osoby zmarłej przed tym dniem”. Zatem bez wątpienia przepis ten znajduje zastosowanie do ustalenia uprawnień osoby zmarłej po tym dniu, chyba że warunki do nabycia prawa do renty przez osobę zmarłą były spełnione przed 23 września 2011 r. A zatem, skoro częściowa niezdolność do pracy L. N. została ustalona na dzień 30.07.2012 r. to jedynie okres 30 lat składkowych przy całkowitej niezdolności do pracy wyłączałby wymóg posiadania 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w ostatnim dziesięcioleciu przez zgłoszeniem wniosku o rentę lub powstaniem niezdolności do pracy. Tymczasem L. N. legitymował się okresem składkowym w wymiarze 26 lat, 11 miesięcy i 4 dni.

Mając powyższe na uwadze, sąd pierwszej instancji dokonał poprawnej wykładni prawa materialnego, a mianowicie art. 65 ust.1, art. 57 ust.1 i 2 oraz art. 58 ust.1 pkt 2 i ust. 2 oraz zasadnie uznał, że nie zostały spełnione przesłanki z art.

58 ust. 4 ustawy emerytalnej. Dokonanej wykładni prawa nie stoi na przeszkodzie także art. 100 ustawy emerytalnej, przywołany w apelacji przez skarżącą. Zgodnie z tym przepisem prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust. 2. W uzupełnieniu należy stwierdzić, że na dzień śmierci małżonka odwołująca spełniała warunek do uzyskania renty rodzinnej z uwagi na ziszczenie się ryzyka związanego z wiekiem. Z treści art. 70 ustawy emerytalnej wynika, że wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy. Odwołująca urodziła się (...) a zatem osiągnęła w chwili śmierci męża 50 lat. Ponadto, jak ustalił sąd pierwszej instancji, pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej. W końcu w opozycji do rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji nie stoi na przeszkodzie treść art. 186 ust.2 pkt 1 ustawy emerytalnej. W myśl tego przepisu przepisy ustawy emerytalnej stosuje się do wniosków o świadczenia zgłoszonych, począwszy od dnia wejścia w życie ustawy. Przepis ten oznacza, że uprawnienie do renty rodzinnej apelującej należy oceniać na dzień złożenia wniosku. Z uwagi na to, że jest to prawo pochodne, co wskazano wyżej, uprawnienia do renty osoby zmarłej badane są na datę jego śmierci bądź datę ustalenia niezdolności do pracy. Ponieważ warunki nabycia prawa do renty przez L. N. nie zostały spełnione, apelacja okazała się bezzasadna.

W tym stanie rzeczy apelacja J. N. podlegała oddaleniu z mocy art. 385 k.p.c.